

Sosiaali- ja terveysvaliokunta
Lausuntopyyntö 12.11.2024

Suomen opiskelijakuntien liitto - SAMOK ry kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi terveydenhuoltolain 51 a ja 51 b §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 10 a ja 10 b §:n muuttamisesta, ja lausuu kunnioittaen seuraavaa.

Haasteet koskien 23-vuoden ikärajaa

SAMOK näkee, että panostaminen lasten ja nuorten terveyteen ja hyvinvointiin on tärkeää, mutta ehdotettu ikäraja on kuitenkin erittäin ongelmallinen korkeakouluopiskelijoiden kannalta. YTHS:n asiakkaista noin 25% on alle 23-vuotiaita, mikä on suhteellisesti suuri osuus koko asiakaskunnasta. Ehdotetun hoitotakuun tullessa voimaan aiheuttaa se eriarvoisuutta opiskelijoiden välillä, sillä 23-vuotiaiden ja sitä vanhempien hoitoon pääsy pitenee kun resurssit ohjataan alle 23-vuotiaille. Vaikutus vahvistuu terapiaan myötä, sillä sen samaisen ikärajan kautta palvelut ohjautuvat entistä vahvemmin alle 23-vuotiaille.

Kaikkien korkeakouluopiskelijoiden hoitoon pääseminen nopeasti on tärkeää niin yksilön kuin myös yhteiskunnan ja työllisyyden takia. Varsinkin mielenterveyden ongelmat lisääntyvät pääsääntöisesti opintojen alku- ja loppuvaiheessa. Pandemiavuodet ja niiden jälkeinen aika ovat kasvattaneet korkeakouluopiskelijoiden terveyspalveluiden tarvetta merkittävästi. Mielenterveyden osalta palvelukysyntä koskien YTHS:tä on viimeisen kolmen vuoden aikana noussut noin 40 prosenttia.

Ehdotettu 23-vuoden ikäraja ei tue opiskelijoiden valmistumista tai siirtymistä työelämään. Uusimpien KOTT-tuloksien perusteella näemme esimerkiksi, että eteenkin miesten mielenterveyden haasteet nousevat esiin 25-ikävuoden jälkeen. SAMOK painottaa myös, että ei ole lääketieteellisiä perusteita jakaa nuoria juuri 23-vuoden iän perusteella erillisiin hoitotakuun sääntelyaikoihin.

SAMOK esittää, että kaikki korkeakouluopiskelijat olisivat oikeutettuja nykyisen hoitotakuulainsäädännön mukaisiin enimmäisaikoihin.

Muut huomiotavat asiat

Hoitotakuulainsäädännön toistuva muuttaminen aiheuttaa suuria kuluja tietojärjestelmien, raportoinnin ja valvonnan uudistamisen näkökulmasta. Terveydenhuolto on jo ennaltaan kuormittunut ja resurssien valuminen hallinnollisiin muutoksiin ei ole suotavaa, vaan resurssien tulisi kohdistua hoidon tarjoamiseen.

SAMOK näkee, että ehdotuksen mukainen rahoituksen vähentäminen johtaa myös osaltaan hoidon karsimiseen. Tämä tulee osaltaan lisäämään hoitoonpääsyn alueellista ja sosiaalista eriarvoisuutta, sillä vaikka joillain alueilla olisi mahdollisuus ylläpitää nykyisen hoitotakuulainsäädännön ennimmäisaikoja, ei kaikilla sitä ole.

Helsingissä 12.11.2024

Lauri Kujala
Puheenjohtaja

Vellu Taskila
Toiminnanjohtaja

Lisätietoja:

Julia Ståhle
Sosiaalipolitiikan asiantuntija
julia.stahle@samok.fi
0442831617